Bat. Gen.
VI
403.

226

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI 403.

AANWIJZING

OMTRENT

HET MATERIEEL

BIJ

DEN TREIN.

BATAVIA
LANDSDRUKKERIJ
1905.

BAT. GENOOTSCHAP VAN K. EN W.
PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.

Tanggal : 1 - 7 - 2010
Nomor Induk : 1967 IPN - Mus
BIB - ID : 0010-34340060
ITEM - ID : 0309096199
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

INHOUD.

BLADZ.

I. Brugmaterieel 5
II. Dekkleeden 6
III. Draagmanden 7
IV. Draagnetten 8
V. Grobaks 8
VI. Kookgereedschap 10
VII. Draagbare verbandkisten 10
VIII. Raderbaren de Mooy 12
IX. Ziekenkarren 12
X. Aanmaken van kreedekken, draagmanden, draagnetten. 13
XI. Verven en merken van het materieel 18
XII. Tabel van gewichten en afmetingen 20

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

I. BRUGMATERIEEL. (KREEBRUG).

Bestaat uit:

1°. een kreedek, samengesteld uit bamboe-latten van 3 à 4 cM. breedte, aan elkaar verbonden door vijf evenwijdige rottan-vlechtingen, elk 20 cM. breed met 10 cM. tusschenruimte; de uiterste vlechtingen komen op 10 cM. van de uiteinden.

Aan de vier hoeken zijn rottan-lussen aangebracht, om het kreedek middels haken op den grond te bevestigen of vast te houden.

2°. vier onderliggers van bamboe-beton.

Bij elke kreebrug worden meegenomen: een schop, een hamer en vier IJ. haken, l. 0.30 M., deze laatste zijn vervaardigd van ijzer-plat b. 0.018 d. 0.008.

Voor het vervoer van de kreebrug zijn benoodigd twee paarden, opgetuigd met het gewone draagtuig en voorzien van broek- en borstriem.

De onderliggers worden, twee links en twee rechts, met een slag van de draagkettingen daaromheen, aan de beide paarden opgehangen.

Het opgerolde kreedek, waarin schop, hamer en haken met een rottantouw vastgebonden, wordt tusschen de paarden op de onderliggers gelegd en met twee stel draagkettingen daaraan verbonden.

Kreedek en onderliggers worden door het personeel van den trein aangemaakt en onderhouden. De daartoe benoodigde materialen worden uit het Magazijn van Oorlog ontvangen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

II. DEKKLEEDEN.

a. Tot draagmanden G. fig. 1.

Het van zwart waterdicht doek vervaardigde dekkleed tot draagmanden bestaat uit een bovenstuk met twee rondgaande zijstukken, waarmede het de beide draagmanden omvatten kan. Het middendeel van het dekkleed beschermt het draagkussen.

In het midden van het bovenstuk zijn aan vóór- en achterrand twee riempjes aangebracht om het dekkleek aan de lussen van het draagkussen te verbinden.

De sjorlijnen van het draagkussen worden zijwaarts om de manden en het dekkleed geslagen.

Het genummerde zijstuk moet steeds links van het paard komen.

b. Tot grobaks.

Een dekkleed tot grobaks bestaat uit een rechthoekig stuk zeildoek (b. 1.07), dat aan alle zijden 0.50 M. langs den grobak kan afhangen.

In de vier hoeken en in het midden van de lange zijden zijn zes lederen belegstukken met daarin genaaide stukken wagenlijn elk lang 1 M. aangebracht, waarmede het kleed aan den grobak kan worden bevestigd.

Bij het opleggen van het kleed moet de genummerde hoek links- vóór op den grobak komen.

De dekkleeden worden uit het Magazijn van Oorlog ontvangen en door den zadelmaker van den trein onderhouden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

III. DRAAGMANDEN.

a. Draagmanden G. (fig. 2).

De draagmanden G zijn rechthoekige rottan manden, welke van boven wijder zijn dan van onderen. Zij zijn aan den achterwand voorzien van 2 draagoogen waarmede zij aan de draagkussens worden opgehangen.

Het merk der draagmanden moet zich aan den voorkant bevinden.

Zij dienen voor het vervoer van kleine voorwerpen.

De draagmanden G. worden door het personeel van den trein aangemaakt en onderhouden; de daartoe benoodigde materialen worden uit het Magazijn van Oorlog ontvangen.

b. Draagmanden K.
(Model nog niet vastgesteld).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

IV. DRAAGNETTEN.

Een draagnet bestaat uit een rechthoekig stuk net van geteerd marlijn; in het midden van elke lange zijde is een stuk wagenlijn l. 2.5 M. aangebracht.
Zij dienen tot het vervoer van lichte, eenigszins omvangrijke voorwerpen.

De draagnetten worden door het personeel van den trein vervaardigd. Het daarvoor benoodigde geteerd marlijn en wagenlijn wordt uit het Magazijn van Oorlog ontvangen.

V. GROBAKS.

De treingrobak is een tweeradig voertuig van het Bataviasche model.
Hij bestaat uit een bovenstel, een as in een Ht. aslijf en twee raden.
Het bovenstel is samengesteld uit 2 berrieboomen, door 5 Ht. dwarsrichels en 2 IJ. stangen onderling verbonden. De voorste en achterste richel zijn versterkt door een IJ. band, die tevens om de berrieboomen grijpt.
Twee langsrichels zijn ter versterking aan de dwarsrichels bevestigd. Op de dwarsrichels is de bodem van het voertuig aangebracht.
Aan de berrieboomen zijn twee opstaande zijwanden bevestigd.
De onderlinge stand der opstaande zijwanden wordt nog verzekerd door op voor- en achtereinde een Ht. dwarsrichel middels een IJ. pen te bevestigen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Aan de voor- en achterzijde kan tusschen de opstaande zijwanden een Ht. schot geplaatst worden.

Aan de voorste en achterste opstaande richel en in het midden van de bovenrichel der opstaande zijwanden is een kram aangebracht voor het bevestigen van de touwen van het dekkleed.

Tusschen de voorste twee opstaande richels van den R. zijwand is een Ht. kastje, voor het meevoeren van kleine benoodigdheden, bevestigd.

Vóór, aan den binnenkant der berrieboomen, bevindt zich een trekhaak voor het inhaken der strengen van het lamoenpaard.

Aan elken berrieboom is middels 2 schroefbouten met moeren, benevens een IJ. beugel met oog, opsluitplaat en moeren een lamoenberrie bevestigd. Op ongeveer 1 M. van het vooreinde der berrieboomen is de lamoenberrie voorzien van een mof met haak, tot bevestiging van de kettingen van de broek.

Het Ht. aslijf is middels 2 IJ. stroppen aan de berrieboomen verbonden.

Kleine herstellingen worden door den wagenmaker van den trein verricht; grootere herstellingen door Artillerie-werklieden ter plaatse aanwezig of bij gebrek aan deze door particuliere werklieden.

Gebroken raden kunnen in het Magazijn van Oorlog worden verwisseld.

Bij elken grobak behooren een ophoudreep, twee stukken wagenlijn, elk l. 5 M., en twee trekknuppels, waarvan een linker en een rechter, welke bij gebruik worden ingehaakt in de oogen van de IJ. beugels met oog.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI. KOOKGEREEDSCHAP.

Het draagbaar kookgereedschap bestaat per paard uit twee z. g. nesten.

Elk nest bestaat uit vier metalen ketels met deksels, die in elkaar passen; de drie binnenste ketels zijn elk in een grof grauw linnen zak gehuld; bij de twee grootste ketels behooren twee losse bodems en twee waroehouten kruisen (voor het stoomen van rijst).

Bij het eene nest behooren nog 3 braadpannen in een zak, bij het andere drie keukenmessen, een vleeschvork, vier matjes en drie wateremmers.

De buitenste ketels zijn voorzien van vier oogen aan den boven- en vier oogen aan den onderrand, waardoorheen verticaal de sjortouwen tot kookketels (l. 5 M. en elk voorzien van een IJ. ring) worden gehaald, zoodanig, dat de opgeladen nesten met het deksel tegen het draagkussen rusten; de sjorlijnen van de draagkussens, verlengd met een stukje touw, worden horizontaal om de ketels geslagen met een slag om de handvatten en om de verticale sjortouwen.

Het draagbare kookgereedschap is bij de Administratie in verantwoording.

VII. DRAAGBARE VERBANDKISTEN fig. 3.

Zijn djati Ht. kisten voorzien van twee verticale rondgaande IJ. beugels, waaraan aan de achterzijde de draagoogen zijn aangebracht.

KONINKLIJK INSTITUUT VOOR DE TROPEN AMSTERDAM

De kisten zijn door een horizontaal tusschenschot *a* in twee deelen gescheiden. De bovenste helft der kisten is door een horizontaal deksel *b* gesloten; de onderste door een verticaal naar beneden scharnierende deur *c*, die in haar horizontalen stand aan twee kettingen hangt. De onderste helft der kisten is door tusschenschotten in vakken verdeelt; die van de linkerkist (gemerkt met L) door twee horizontale schotten in drie vakken, waarvan het bovenste door twee verticale schotten nogmaals in drie deelen is verdeeld; die van de rechterkist (gemerkt met R) door een horizontaal schot in twee vakken, waarvan het onderste door twee verticale schotten in drieën is verdeeld.

In de aldus gevormde vakken zijn blikken en doozen geplaatst, waarin geneeskundige instrumenten, verbandmiddelen enz. verpakt zijn.

Deksel en deur, welke ieder afzonderlijk geopend kunnen worden, worden in gesloten stand door één overval *d* bevestigd.

De deur wordt bovendien ter L. en R. zijde van de kist met oog en haak gesloten.

Op het deksel zijn aangebracht vier krammen met bevestigingsriemen, waarmede op elke kist een rottan verband de Mooy in linnen omhulsel vastgemaakt kan worden.

In een der hoeken van het voorvlak der kisten is op een wit veld een rood kruis geschilderd, zoodat bij opgehaakte kisten het kruis zich in den vóór bovenhoek bevindt.

Deze verbandkisten zijn in bewaring bij de hospitalen en behooren bij den Geneeskundigen Dienst; zij worden in stellen verantwoord.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

VIII. RADERBAREN DE MOOY fig. 4.

De raderbaar de Mooy bestaat uit de eigenlijke baar en het rijgestel.

De eigenlijke baar is samengesteld uit een houten raam *b* en een ligplaats van zeildoek *a*, die in het raam is gespannen.

Het Ht. raam is voor en achter aan de onderzijde voorzien van steunen *c*, terwijl op het raam zich twee beugels *d* bevinden, waarover het dekzeil wordt aangebracht.

Het rijgestel is samengesteld uit een naar boven gebogen as *g*, twee houten raden en een IJ. raam *f*.

Het IJ. raam is in het midden der lange zijden middels klemschroeven aan de as bevestigd.

De eigenlijke baar wordt met vier kettingen in het IJ. raam van het rijgestel opgehangen.

Behalve dit model bestaat er nog een oud model met naar beneden gebogen as en IJ. raden.

De raderbaren de Mooy worden van de Administratie ontvangen.

IX. ZIEKENKARREN.

Een ziekenkar is een licht tweeradig voertuig op veeren van den vorm der z. g. deelemankar, met tweemaal gebogen as.

In de ziekenkarren bevinden zich 6 zitplaatsen, en wel twee vóór, waarvan één voor den fungeerenden koetsier als gedraaid moet worden en vier binnen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

Door de afhangende kussens van de binnenzitplaatsen naar boven en de zich daaraan bevindende IJ. steunen naar beneden uit te slaan en daar tevens de rugleuningen van de voorzitplaatsen weg te nemen worden 2 ligplaatsen gevormd voor het vervoer van ernstige zieken of zwaar gewonden.

Middels twee stelschroeven kan de bak horizontaal gesteld worden op de boomen, in verband met het aantal te vervoeren personen.

Op het achterdeurtje en op elk der zijltjes is een rood kruis geschilderd.

Bij elke kar behoort een zweep.

De kar kan getrokken worden door één, twee of drie paarden, waartoe links en rechts van de berrieboomen een draaibare trekknuppel is aangebracht, die, buiten gebruik, kan omgezet worden, zoodat hij niet buiten het voertuig uitsteekt.

De ziekenkarren worden door tusschenkomst van den Geneeskundigen Dienst ontvangen.

X. AANMAKEN VAN KREEDEKKEN, DRAAGMANDEN EN DRAAGNETTEN.

a. Kreedekken.

Voor het aanmaken van een kreedek wordt aangewezen een ploeg van 6 man, voorzien van 1 handzaag, 6 kapmessen, 2 buigtangen, 6 messen gew., 1 meter en 2 Ht. handhamers. Aan materiaal zijn benoodigd 8 à 10 bamboe's en 120 à 125 rottans.

De bamboe's worden tot stukken van 1.60 M. lengte gezaagd, welke stukken daarna worden ge-

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

spleten en afgewerkt tot latten van 3 à 4 cM. breedte. Per kreedek zijn noodig ruim 100 latten, die in omstreeks 3 u r e n door deze ploeg kunnen gemaakt worden.

Voor één vlechting kan door 6 man in 1 uur voldoende rottan worden gespleten en afgewerkt. Om geregeld te kunnen doorwerken aan 't vlechten zal na het maken der latten de geheele ploeg gedurende 2 u r e n rottan snijden, waardoor dus een hoeveelheid voor twee vlechtingen gereed komt.

Nu worden de latten op een paar onderliggers uitgelegd en wordt de eerste d. i. de middelste vlechting gemaakt door drie man in 3 u r e n; gedurende dien tijd splijten de overige 3 man rottan voor anderhalve vlechting.

Daarna worden de vlechtingen links en rechts van de middelste tegelijk gelegd, aan iedere zijde door 2 man; vier man zijn dus hiermede bezig gedurende 2 × 3 u r e n; de beide andere manschappen snijden in dien tijd nieuwe rottan, en maken de lussen bestemd voor de hoeken van het kreedek.

In totaal 3 + 2 + 3 + 2 × 3 = 14 uren kan dus een kreedek door 6 man (zoonoodig verwisseld) worden afgeleverd.

b. 1. D r a a g m a n d e n G.

Voor den aanmaak van draagmanden G. wordt aangewezen een ploeg van 3 man, voorzien van een stel maathoutjes, 3 messen gew., 1 handzaag, 1 hamer, 2 buigtangen en 2 splitshoorns. Aan materiaal is benoodigd voor 10 draagmanden G., 35 bossen dunne rottan (de waarde van de dikkere rottan in die van de dunnere omgezet), $^1/_2$ KG. draadnagels

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

(l. 0.020 en 0.038) en 10 × 60 cM. ijzerdraad (d. 0.005).

De aanmaak van een groote mand (figuur 2*a*) geschiedt achtereenvolgens aldus:

1°. het geraamte van 2 à 2,5 cM. dikke rottan wordt in elkaar gespijkerd;

2°. in de groote zijwanden worden aangebracht de dunne rottans *a* twee aan twee, ingelaten in insnijdingen van den boven- en onderrand en daarin vastgespijkerd. Deze staanders hebben midden op midden den afstand van 20 cM., zijnde dit de afstand der draaghaken op het IJ. bokje van het draagkussen;

3°. rondom boven- en onderrand wordt een halve dunne rottan gelegd en vastgespijkerd;

4°. de vier stellen dunne rottans *a* worden omvlochten;

5°. de acht hoeken van 't geraamte worden omvlochten;

6°. van gespleten vlechtrottan worden kruisingen aangebracht in de vier zijwanden en in den bodem en tevens een dubbele spanning *b*;

7°. thans wordt het groote vlechtwerk begonnen van den bodem uit, waarvan hier geen beschrijving wordt gegeven, maar die aan den mand kan bezichtigd worden;

8°. de bovenrand wordt omvlochten;

9°. onder den bodemrand wordt een dunne rottan aangebracht (gebonden), waarop de mand dus rust, ingeval hij op den grond wordt gezet, zoodat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de vlechtingen den grond niet raken en dus niet kunnen slijten;

10e. Op 10 à 12 cM. van den bovenrand worden aangebracht, doorgeslagen tusschen de rottans *a*, twee krammen met ophangoogen; aan de binnenzijde van den mand worden de krammen ieder over een tusschenplaatje naar twee kanten omgeslagen.

Terwijl één man (de meest ervarene) de dikke rottan afzaagt en de geraamten in elkaar timmert (werkzaamheden genoemd onder 1e tot en met 3e) voor 6 stuks tegelijk, splijten de beide andere manschappen de dunne rottan.

De verrichtingen van 4e tot en met 6e worden door 2 man gedaan, terwijl de derde man snijdt.

Daarna worden de manden afgewerkt volgens de punten 7e tot en met 9e, nadat door allen eerst voldoende rottan is gesneden, zoodat er geregeld door kan worden gevlochten.

De onder 10e vermelde werkzaamheid wordt wederom door den meest ervaren man alleen verricht.

3 man kunnen in den tijd van 36 uren 6 manden afleveren.

De treinsoldaten onderhouden ieder hunne twee stellen manden, door hier en daar de vlechtingen bij te werken.

2. Draagmanden K.
(wordt later vastgesteld).

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

c. Draagnetten.

De aanmaak van een draagnet geschiedt door één man en duurt ongeveer 6 uren. Aan materiaal is daarvoor benoodigd: 5 M. wagenlijn en $2^1/_2$ bos geteerd marlijn.

Een draagnet wordt geknoopt van geteerd marlijn op de gewone vlechtwijze, over een latje breed 4,5 cM.; voor de breedte worden daarop gelegd 13 knoopen, voor de lengte 26 knoopen. De daardoor ontstane ruitjes zijn, gemeten van af de middens der knoopen, ongeveer 6 cM. breed en 7 cM. lang (de knoop heeft meer lengte dan breedte), zoodat het net wordt breed 13 × 0,06 M. = 0,78 M. en lang 26 × 0,07 M. = 1,82 M.

In 't midden van elke lange zijde wordt daarna een stuk wagenlijn lang 2,5 M. vastgesplitst.

XI. VERVEN EN MERKEN VAN HET MATERIEEL.

Het brugmaterieel is noch geverfd noch gemerkt.

Dekkleeden tot draagmanden G. Zijn gemerkt midden op het linker zijvlak met de letters T. A. (B. of C.) en daaronder de cijfers, overeenkomstig de nummers van tuig en draagmanden; alles in wit met letters van de 1e soort.

Dekkleeden tot grobaks zijn in den linkervoorhoek in schuine richting gemerkt met T. A. (B. of C.) en daaronder de nummers 1 tot en met 25 in wit met letters van de 1e soort.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

De groote draagmanden zijn in de voor-onderhoeken der buitenvlakten op een wit veld gemerkt overeenkomstig de tuigen (T. A. (B. of C.) en daaronder het nummer) met zwart in letters van de 1e soort.

Draagmanden worden niet geverfd.

Draagnetten worden niet gemerkt.

Grobaks worden gemerkt aan de linkerzijde in het voorste vak met het woord TREIN en daaronder het nummer (van 1 tot en met 25) voorafgegaan van de compagnies-letter A. (B. of C.); in letters van de 1e soort.

Zij zijn tweemaal geverfd.

De ziekenkarren zijn niet gemerkt.

De Raderbaren de Mooy zijn niet gemerkt.

De verbandkisten zijn tweemaal geverfd, en dragen op de buitenvlakte het teeken van het roode kruis en een L. of R., doch zijn overigens niet gemerkt.

Kookgereedschap wordt noch geverfd noch gemerkt.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

XII. TABEL VAN GEWICHTEN EN AFMETINGEN.

BENAMING.	Lang.	Breed.	Hoog.	Gewicht.
Kreedek met gereedschappen....	5 M.	1.60 M.	—	60 KG.
Onderligger (gemiddeld).....	5 »	—	—	15 »
Dekkleeden tot grobaks.....	3 »	2.10 M.	—	—
Draagmanden G.....	—	—	—	3 KG.
Last per mand.....				30 »
Inhoud: een petroleumblik staande of twee blikken op elkaar liggende. 18 vierkante flesschen van 1½ L.				
Draagmanden K.				
Inhoud:				
Draagnetten.....	1.80 M.	0.80 M.	—	1 KG.
Grobaks met twee paarden last 500 KG.				
Grobaks met een paard last 300 KG. op goede wegen.				
Spoorbreedte.....	—	1.32 »	—	—
Belastbaar oppervlak	1.55 M.	0.90 »	—	—
Kookgereedschap per nest met toebehooren (gemiddeld).....	—	—	—	32 KG.
Draagbare verbandkisten.....	0.44 M.	0.33 M.	0.48 M.	30 »
Ziekenkar spoorbreedte.....	—	1.60 »	—	—

PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

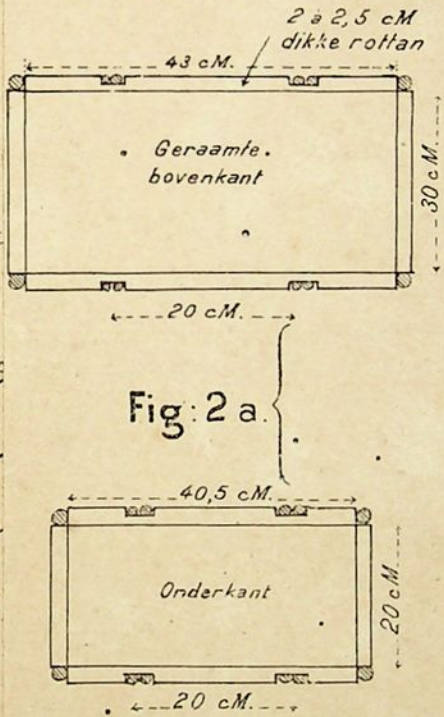
2 à 2,5 cM
dikke rottan
43 cM.
Geraamte.
bovenkant
30 cM.
20 cM.
40,5 cM.
Onderkant
20 cM.
20 cM.

Fig: 2 a.

Fig:1.

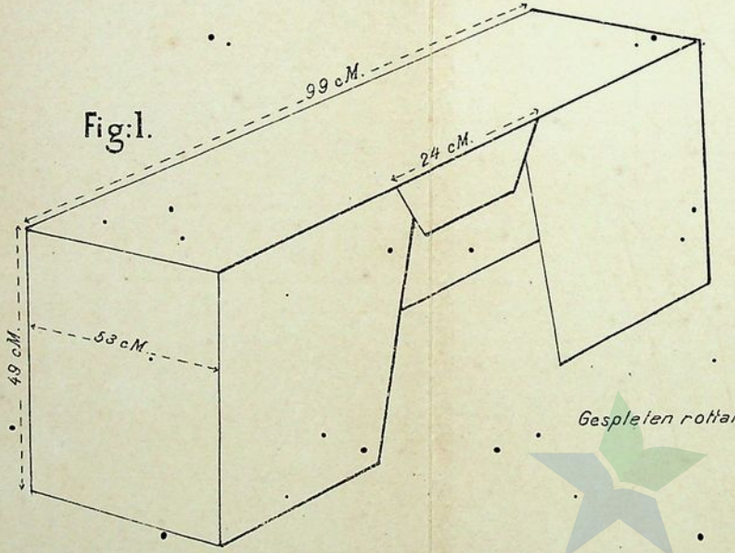

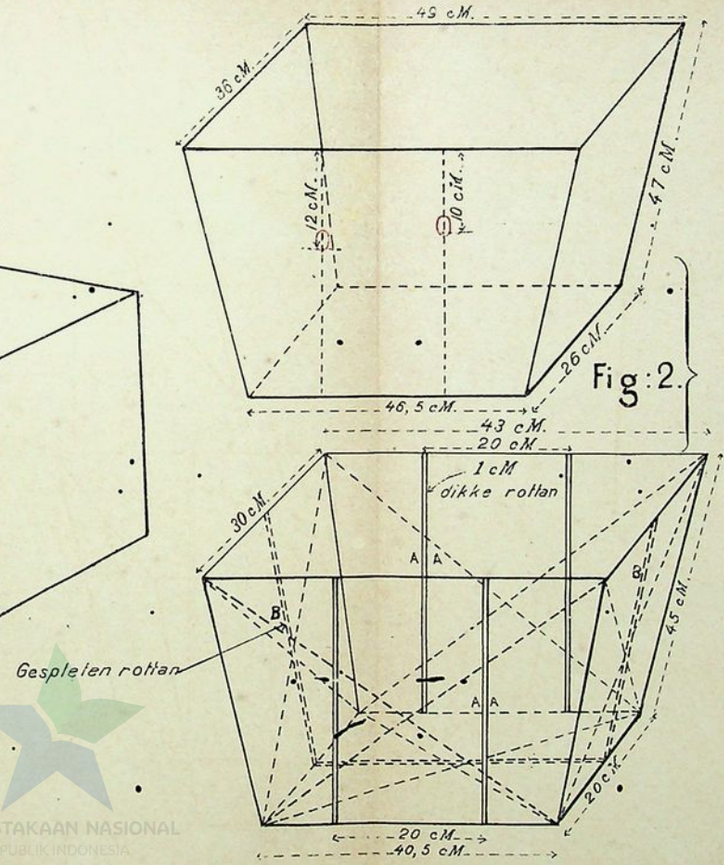

Fig:2.

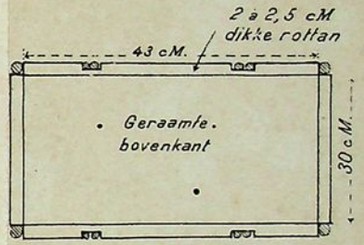

Fig:2 a.

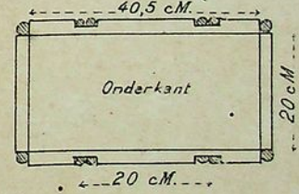

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

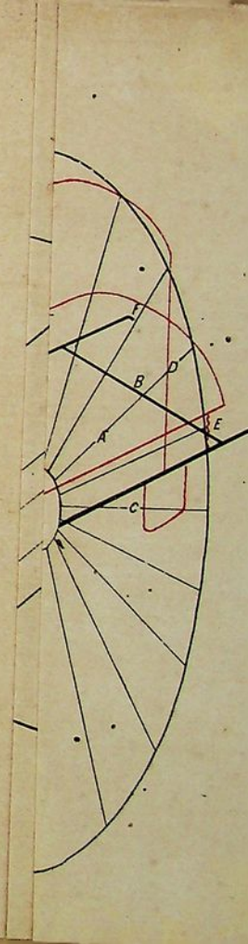

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

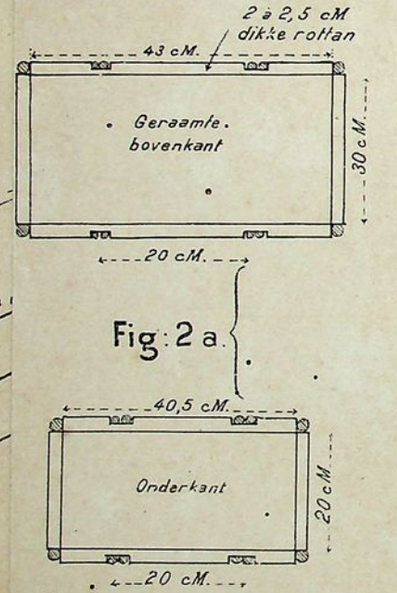

Fig: 2 a.

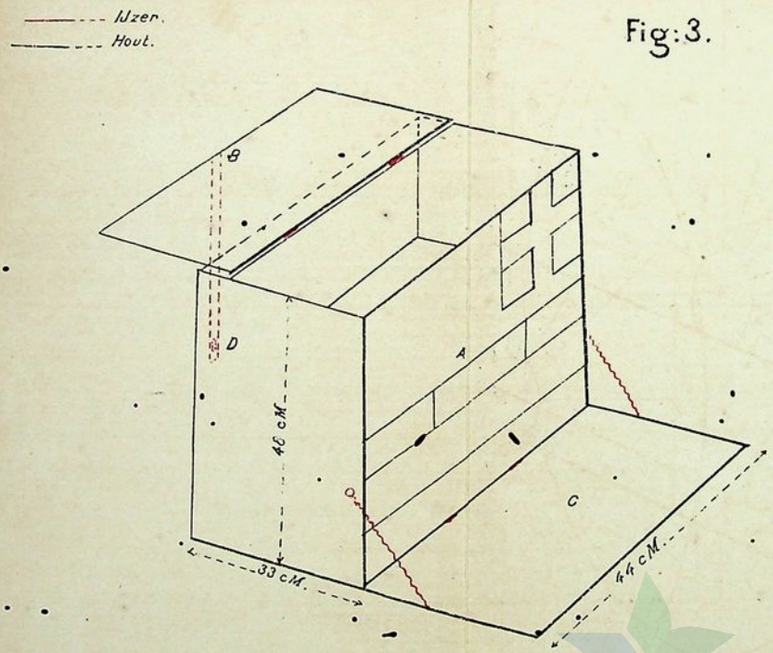

Fig: 3.

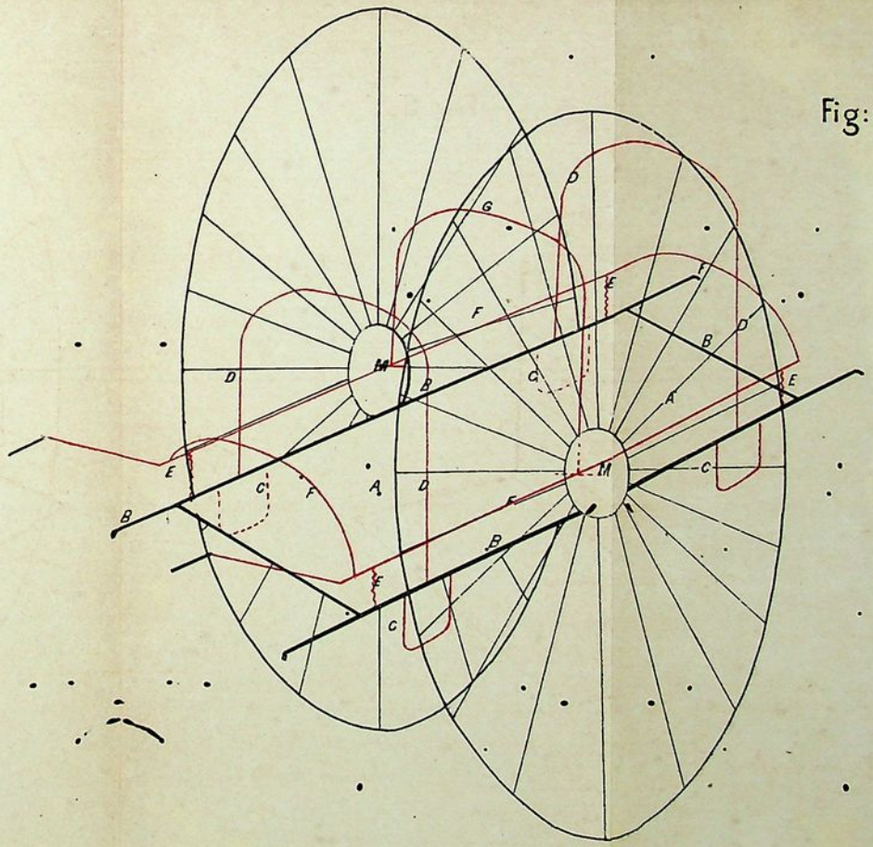

Fig: 4.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Fig: 4.

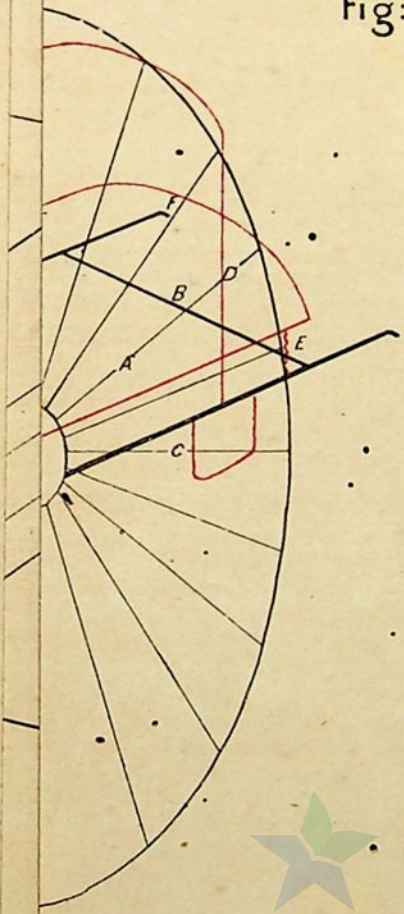

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

